

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia juridică, numiri și imunități

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

tel.: 37322/ 26-82-90

www.parlament.md

01 noiembrie 2012

046 Nr. 246

R A P O R T

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 1945 din 05. 09. 2012)

Comisia juridică, numiri și imunități menționează că obiectivul de bază a reglementărilor din proiectul nr. 1945 este ajustarea legislației naționale la normele Convenției ONU și a Convenției europene pentru prevenirea torturii, tratamentelor inumane sau degradante. În acest sens, unele modificări și completări se propun a fi operate la Codul penal, la Codul de procedură penală și la Codul de executare.

Proiectul a fost aprobat în prima lectură la ședința în plen a Parlamentului din 12 octombrie 2012.

În procesul pregătirii proiectului pentru lectura a doua în cadrul ședinței Comisiei juridice, cu participarea reprezentantului autorului, a fost examinat amendamentul deputatului Igor Vreamea, precum și obiecțiile și propunerile, expuse în Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului și a Procuraturii Generale.

În rezultatul dezbaterilor, membrii Comisiei au acceptat integral amendamentul deputatului Igor Vreamea, cât și unele propuneri ale Direcției juridice și a Procuraturii Generale.

Rezultatul examinării și decizia Comisiei sesizate în fond asupra tuturor propunerilor și obiecțiilor, sunt reflectate în anexă, parte componentă la prezentul raport.

Totodată, în cadrul ședinței, reprezentantul autorului proiectului a menționat că în perioada 2003-2012 Codul de procedură penală a suferit modificări esențiale și, în conformitate cu prevederile art. 41 din Legea nr. 780 privind actele legislative, a propus completarea proiectului nr. 1945 cu **Articolul IV** privind republicarea Codului de procedură penală în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Această propunere a fost susținută de membrii Comisiei juridice.

În condițiile celor relatate, Comisia juridică, numiri și imunități, cu majoritate de voturi a membrilor, a decis să propună Parlamentului examinarea și **adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege nr. 1945**, cu amendamentul și propunerile acceptate, expuse în prezentul raport, și cele din anexă.

Victor POPA
Președintele Comisiei

T A B E L (ANEXĂ)
la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr. 1945 din 05.09.2012)

Redacția normei din proiect	Conținutul amendamentului, obiecției, propunerii	Decizia Comisiei juridice, numiri și imunități
1	2	3
<p>Art. I. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195)</p> <p>1. La articolul 65 – (privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate) alineatul (2), sintagma „de la 1 la 5 ani” se substituie cu sintagma „de la 1 la 15 ani”.</p>	<p>1. Amendamentul deputatului Dl. Igor Vrenea: Modificarea propusă prin pct. 3 art. I vizează în mod special doar eventualul art. 166¹ din Codul penal. Însă, în cod sunt o mulțime de infracțiuni pentru săvârșirea cărora este expres prevăzută și pedeapsa sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate și pentru toate acestea maximul pedepsei în cauză nu depășește termenul de 5 ani.</p> <p>Totodată, alin. (3) art. 65 CP acordă dreptul instanței de judecată de a aplica pedeapsa sub formă de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din Partea specială a codului numit, dacă ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a</p>	<p>1. Se acceptă.</p>

exercita o anumită activitate. Astfel, există riscul aplicării acestei pedepse cu termenul de 15 ani pentru o infracțiune cu grad prejudiciabil mai mic decât pentru cele unde această modalitate de pedeapsă este prevăzută în mod expres. Respectiv, se încalcă principiul democratismului (art. 5 CP).

Întru evitarea riscurilor enunțate, se propune expunerea într-o altă redacție a pct. 3 de la art. I din proiect:

„3. Articolul 65 alin. (2) se completează în final cu următoarea propoziție: „În cazurile expres prevăzute în partea specială a prezentului cod acest termen poate fi de până la 15 ani.””.

2. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:

La art. I al proiectului, în pct. 1 se propune completarea art. 107 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 cu alin. (3) ce prevede că „amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art. 166¹ alin. (2)-(4)”. Art. 166¹ propus de proiect pentru completarea Codului penal prevede sancționarea pentru tortură, tratamentul inuman sau degradant. Alin. (4) din articolul 166¹ prevede pedeapsa cu închisoare de la 8 la 15 ani. Însă, Codul penal conține o mulțime de articole care prevăd pedeapsa cu închisoare mai mare de 15 ani, spre exemplu art. 135 ce sancționează „Genocidul”, art. 139 – Planificarea, pregătirea, declanșarea sau ducerea războiului, art. 145 alin. (2) – Omorul intenționat. Astfel, ar fi un dezechilibru în Codul penal, dacă pentru infracțiunile mai puțin grave legea va prevedea expres că nu se va aplica amnistia, iar referitor la infracțiunile cu caracter mai grav, aplicarea amnistiei se lasă la latitudinea legislatorului.

2. Articolul 107 (Amnistia) se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art. 166¹ alin. (2)-(4).”.

2. Nu se acceptă.

Norma propusă pentru completarea art. 107 – alin. (3), de rînd cu prevederea alin. (2) în vigoare, este o normă specială în raport cu alin. (1).

Amnistia reprezintă o „iertare”, un „act de clemență” a puterii legislative, este o „renunțare”, din partea puterii publice la aplicarea răspunderii și pedepsei penale pentru restabilirea ordinii de drept încălcate, constituind, atît un act juridic, cît și unul politic. Fiind dictată de rațiuni de politică penală, amnistia este întotdeauna corelată cu anumite evenimente social-politice care influențează fenomenul infracțional sau care marchează momente deosebite în evoluția societății. De asemenea, menționăm că legea nu reglementează că aplicarea amnistiei urmează să fie determinată în mod obligatoriu de sancțiunea prevăzută pentru fapta în cauză și, respectiv, de

3. Se completează cu 166¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 166¹. Tortura, tratamentul inuman sau degradant

(1) Cauzarea intenționată a unei dureri sau suferinței fizice ori psihice care reprezintă tratament inuman sau degradant, de către o persoană publică sau a unei persoane care acționează cu titlu oficial sau de o persoană care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice, cu acordul sau consimțământul tacit al unei asemenea persoane,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu amendă în mărime de la 800 la 1000 unități

3. I. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:

a) pct. 9 propune introducerea în Codul penal a art. 166¹ ce va sancționa tortura, tratamentul inuman sau degradant.

Dispoziția alin. (1) propune de sancționat cauzarea intenționată a unei dureri sau suferințe fizice ori psihice care reprezintă tratament inuman sau degradant, din care se înțelege că tortura reprezintă tratament inuman sau degradant, iar din titlul articolului, se înțelege că „tortura” este o acțiune diferită de „tratamentul inuman sau degradant”. Prin urmare, sugerăm ca titlul articolului să fie revizuit.

Acest domeniu este reglementat de Convenția împotriva

categoria în care se încadrează infracțiunea săvârșită.

Astfel, avînd în vedere ponderea de manifestare a fenomenului torturii în republică, precum și în scopul asigurării executării cu caracter general a hotărîrii CtEDO *Pădureț c. Moldovei* din 5 ianuarie 2012, în care se menționează că „este de importanță crucială pentru scopul unui „recurs efectiv” ca *procedurile penale și condamnările să nu fie prescrise, iar amnistierea ... ar trebui să nu fie permise*” – autorul proiectului a propus completarea respectivă la art. 107 din Codul penal.

Menționăm că, în rezultatul procesului de avizare, se poate observa susținerea acestei propuneri, atît de autoritățile statului direct interesate, cît și de reprezentanții societății civile.

3.I a) nu se acceptă.

Nu este clar de ce autorul avizului interpretează norma alin. (1) într-o astfel de manieră și menționează că din dispoziția acestui alineat se înțelege că tortura reprezintă tratament inuman sau degradant. Or, fiecare dintre aceste acțiuni – tortură, tratament inuman și tratamentul degradant – reprezintă acțiuni diferite. Mai mult ca atît, alin. (1) reglementează tratamentul inuman și pe cel degradant, iar alin. (3) reglementează tortura.

Atît în sensul Convenției ONU împotriva torturii și altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante, cît și în sensul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și studiind jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se conturează expres faptul că,

convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.

(2) Acțiunile prevăzute la alin. (1):

a) săvârșite cu bună știință asupra unui minor, sau a unei femei gravide, ori profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei care se datorează vârstei înaintate, bolii, handicapului fizic sau psihic ori altui factor;

b) săvârșite asupra a două sau mai multe persoane;

c) săvârșite de două sau mai multe persoane;

d) săvârșite prin folosirea de arme, instrumente speciale sau alte obiecte adaptate acestui scop;

e) săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere sau de o persoană cu funcție de demnitate publică;

f) care au cauzat din imprudență o vătămare gravă sau medie a integrității corporale sau sănătății;

g) care au cauzat din imprudență decesul persoanei sau sinuciderea acesteia,

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 8 ani cu amendă în mărime de la 800 la 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a

torturii și altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante (în continuare Convenția), care a fost adoptată de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 39/46 din 10 decembrie 1984 și a intrat în vigoare la 27 iunie 1987, în conformitate cu art. 27(1).

În sensul acestei Convenții, termenul „tortură” desemnează orice act prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferințe puternice, de natură fizică sau psihică, în special, cu scopul de a obține, de la această persoană sau de la o persoană terță, informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis sau este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiune asupra unei terțe persoane sau pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau suferință sunt provocate de către un agent al autorității publice sau orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea sau cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane. **Acest termen nu se referă la durerea ori suferințele rezultînde exclusiv din sancțiuni legale, inerente acestor sancțiuni sau ocazionate de ele.**

O noțiune asemănătoare este redată și în alin. (3) din art. 166¹ propus de proiect pentru completarea Codului penal. Alin. (1) al aceluiași articol redă aceeași reglementare în sens mai restrîns. Autorul proiectului diferențiază fapta sancționată la alin. (3) de cea de la alin. (1) prin faptul că la alin. (3) se menționează că, suferințele cauzate sunt mai puternice și prin prezența unui scop. Însă, considerăm că diferențierea între suferințe „mai puternice” sau „mai puțin puternice” va fi dificil de efectuat. Totodată, scopul faptei sancționate la alin. (1) în

doar tortura, ca infracțiune, are în calitate de semne definitorii alături de subiectul special (*persoana publică sau persoana care acționează cu titlu oficial sau persoana care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice, cu consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane*), și scopul faptei (*de a obține, de la această persoană sau de la o persoană terță, informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiune asupra ei sau asupra unei terțe persoane, sau pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea*).

Cînd însă vorbim despre tratamentul inuman sau degradant și asocierile acestora cu tortura – comun rămîne să fie doar subiectul special menționat mai sus.

Așa cum s-a menționat și în avizul Direcției juridice, o deosebire esențială care face diferența între tortură și tratamentul inuman sau degradant este gradul suferinței cauzate. Astfel, în cazul torturii, durerea sau suferința (fizică sau mentală) are un nivel deosebit de gravitate.

Generalizînd cele menționate și pentru a face claritate în diferențierea acestor noțiuni – tortură, tratament inuman sau degradant – reieșind, inclusiv, din noțiunile expuse în proiect (care nu trebuie să fie interpretate extensiv, ci doar exhaustiv și expres) – elementele care fac diferența între acestea sunt:

- scopul acțiunii – este propriu doar acțiunii de tortură și prezența acestuia trebuie să fie deliberată;

- gradul de intensitate al suferinței provocate – în cazul

<p>ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.</p> <p>(3) Tortura, adică orice faptă intenționată prin care se provoacă unei persoane, o durere sau suferințe fizice sau psihice puternice, cu scopul de a obține, de la această persoană sau de la o persoană terță, informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiune asupra ei sau asupra unei terțe persoane, sau pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau suferință este provocată de către o persoană publică sau a unei persoane care acționează cu titlu oficial sau de o persoană care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice, cu consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane,</p> <p>se pedepsește cu închisoare de la 6 la 10 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 8 la 12 ani.</p> <p>(4) Acțiunile prevăzute la alin. (3):</p> <p>a) săvârșite cu bună știință asupra unui minor, sau a unei femei gravide, ori profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei care se datorează vârstei înaintate, bolii, handicapului fizic sau psihic ori altui</p>	<p>esență este același ca și la fapta sancționată de alin. (3). Prin urmare, nu este clară necesitatea prevederii a aceleiași fapte în două alineate ale aceluiași articol;</p> <p>b) alineatele (2) și (4) din același articol prevăd agravantele pentru faptele prevăzute la alin. (1) și respectiv la alin. (3). În consecință, avînd în vedere obiecția de mai sus, unul din aceste alineate de asemenea este excedentar;</p> <p>c) de asemenea în alin. (1) și (3) din articolul menționat este indicat ca subiect al acestei infracțiuni: „persoană publică sau care acționează cu titlu oficial sau de o persoană care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice, cu acordul sau consimțământul tacit al unei asemenea persoane”. Aici este necesar de menționat că în Codul penal art. 123 se definesc noțiunile de persoană cu funcție de răspundere, persoana publică și persoana cu funcție de demnitate publică. Sugerăm ca prevederile art. 166¹ să fie concordate cu prevederile art. 123, 123¹ din Codul penal, în acest caz agravanta care indică la săvîrșirea infracțiunii de către o persoană cu funcție de răspundere, nu va fi necesară.</p>	<p>torturii este unul net superior celui provocat prin tratament inuman sau degradant. Aprecierea gradului de intensitate al faptei este de competența instanței de judecată (similar modului în care acesta este apreciat de către Curte);</p> <p>b) nu se acceptă.</p> <p>În contextul celor relevate supra, menționăm că fiecare dintre aceste două alineate, alin. (2) și (4), reglementează agravantele pentru acțiunile de tratament inuman sau degradant (alin. (2)) și pentru cele de tortură (alin. (4));</p> <p>c) nu se acceptă.</p> <p>Necesitatea indicării persoanei cu funcție de răspundere ca subiect special al faptelor respective și, mai mult decît atît, prezența acesteia în calitate de subiect special face ca fapta să devină una agravată, tocmai reieșind din definițiile oferite pentru aceste noțiuni în art. 123.</p> <p>Astfel, rămîne a fi justificată indicarea persoanei cu funcție de răspundere ca subiect special. Or, analizînd definițiile de la alin. (1) și alin. (2), se deduce concluzia că orice persoană cu funcție de răspundere este și persoană publică, dar nu orice persoană publică este persoană cu funcție de răspundere. Persoana cu funcție de răspundere se deosebește prin gradul de responsabilitate mai mare pe care îl are, astfel este mult mai grav cînd un act de tortură, tratament inuman</p>
---	---	---

<p>factor;</p> <p>b) săvârșite asupra a două sau mai multe persoane;</p> <p>c) săvârșite de două sau mai multe persoane;</p> <p>d) săvârșite prin folosirea de arme, instrumente speciale sau alte obiecte adaptate acestui scop;</p> <p>e) săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere sau de o persoană cu funcție de demnitate publică;</p> <p>f) care au cauzat din imprudență o vătămare gravă sau medie a integrității corporale sau sănătății;</p> <p>g) care au cauzat din imprudență decesul persoanei sau sinuciderea acesteia,</p> <p>se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.”.</p>	<p>d) tot aici expresia de la alin. (1) și (3) „de către o persoană publică sau a unei persoane care acționează cu titlu oficial”, se consideră că este greșită, ambiguă și necesită a fi revăzută.</p> <p>În noțiunea „torturii” reglementate de Convenție se menționează expres că, acest termen nu se referă la durerea ori suferințele rezultînd exclusiv din sancțiuni legale, inerente acestor sancțiuni sau ocazionate de ele. Considerăm că, această reglementare trebuie să fie prezentă expres în lege, pentru evitarea unor interpretări contrare scopului legii, de protecție și apărare a ordinii sociale și a normelor de drept.</p>	<p>sau degradant este săvîrșit de o persoană cu funcție de răspundere, decît un astfel de act este săvîrșit de un alt funcționar, care este persoană publică, dar care nu este persoană cu funcție de răspundere. Astfel, pentru a manifesta intoleranță maximă față de aceste acțiuni, în special de situațiile cînd acestea sunt săvîrșite de persoane cu funcții de răspundere – este oportună indicarea acestor subiecți la lit. e) a alineatelor menționate. Astfel, nu putem spune că suntem în prezența unei dublări de norme, întrucît norma de la lit. e) este una specială în raport cu norma de la alin. (1) și, respectiv, alin. (3) din art. 166¹, care se va aplica în cazul în care acțiunile respective vor fi comise de către persoane cu funcție de răspundere;</p> <p>d) nu se acceptă.</p> <p>Nu este clară rațiunea autorului avizului care menționează ca fiind greșită expresia „de către o persoană publică sau a unei persoane care acționează cu titlu oficial”, întrucît aceeași expresie este regăsită în noțiunea de tortură oferită de Convenția ONU împotriva torturii și altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane sau degradante, noțiune citată de autorul avizului mai sus. Mai mult ca atît, inclusiv reieșind din CEDO, din jurisprudența CtEDO, subiect activ al acțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant este un agent al statului – o persoană publică sau o persoană care acționează cu titlu oficial (asta nu înseamnă că acțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant nu pot fi săvîrșite de particulari; dar chiar și atunci, statul va putea fi urmărit pentru săvîrșirea acestei fapte în cazul în care va fi tolerată de către</p>
---	--	---

autoritățile sale).

Completarea propusă nu este rezonabilă, întrucât, faptele incriminate prin normele art. 166¹, propus spre completarea Codului penal (ca de altfel, oricăară altă faptă sancționată prin norma penală) nu presupune o acțiune legală sau o consecință survenită dintr-o acțiune legală. Mai mult ca atât, acest articol nu incriminează suferința provocată, ci fapta – acțiunea sau inacțiunea ilegală – care provoacă o anumită durere sau suferință fizică sau mentală.

II. a) Se acceptă obiecția, doar în partea ce se referă la greșelile gramaticale. În consecință se acceptă propunerile prezentate cu singura mențiune că acestea trebuie să coincidă în partea ce se referă la subiecții infracțiunii. Astfel, și la alin. (1) și la alin. (3), partea din normă (în redacția propusă de PG) – „...de către o persoană publică sau de o persoană care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice sau de către orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane” și, respectiv, „de către o persoană publică sau de o persoană care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice sau de către orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane,” - urmează a fi păstrată aceeași redacție și ordine a subiecților pentru ambele norme, aceasta fiind - „de către o persoană publică sau de o persoană care de facto exercită atribuțiile unei autorități publice sau de către orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane,”.

II. Avizul Procuraturii Generale:

a) se menționează despre expunerea cu greșeli gramaticale și de conținut a noțiunii infracțiunii de tratament inuman sau degradant expusă la art. 166¹ alin. (1) și alin. (3).

b) Se propune de a exclude din textul agravantei de la lit. e) de la alin. (2) și (4) ale art. 166¹ a „persoanei cu funcție de răspundere” ca subiect special.

b) **Nu se acceptă**, tocmai reieșind din definițiile indicate la art. 123, rămîne a fi justificată indicarea persoanei cu funcție de răspundere ca subiect special. Or, analizînd definițiile de la alin. (1) și alin. (2), se deduce concluzia că orice persoană cu funcție de răspundere este și persoană publică, dar nu orice persoană publică este persoană cu funcție de răspundere. Persoana cu funcție de răspundere se deosebește prin gradul de responsabilitate mai mare pe care îl are, astfel este mult mai grav cînd un act de tortură, tratament inuman sau degradant este săvîrșit de o persoană cu funcție de răspundere, decît un astfel de act săvîrșit de un alt funcționar, care este persoană publică, dar care nu este persoană cu funcție de răspundere. Astfel, pentru a manifesta intoleranță maximă față de aceste acțiuni, în special de situațiile cînd acestea sunt săvîrșite de persoane cu funcții de răspundere – este oportună indicarea acestor subiecți la lit. e) a alineatelor menționate. Astfel, nu putem spune că suntem în prezența unei dublări de norme, întrucît norma de la lit. e) este una specială în raport cu norma de la alin. (1) și, respectiv, alin. (3) din art. 166¹, care va aplica la aplicare în cazul în care acțiunile respective vor fi comise de către persoane cu funcție de răspundere.

De asemenea, menționăm că redacția normei de la lit. e) de la alin. (2) și (4) ale art. 166¹ a fost, inițial acceptată de către Procuratura Generală, nefiind prezentate careva obiecții vizavi de aceasta în avizul la proiect prezentat în adresa Ministerului Justiției.

4. Articolul 309 (Constrângerea de a face declarații) va avea următorul cuprins:

„Articolul 309. Constrângerea de a face declarații

Constrângerea persoanei, prin amenințare sau prin alte acte ilegale, de a face declarații, de a încheia acord de recunoaștere a vinovăției, constrângerea, în același mod, a expertului de a face concluzia sau a traducătorului ori a interpretului de a face o traducere sau interpretare incorectă de către persoana care efectuează urmărirea penală, dacă aceasta nu constituie tortură, tratament inuman sau degradant,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani și cu o amendă în valoare de la 800 la 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a practica anumite activități pe o perioadă de 5 ani.”

4. I. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:

Pct. 14 redă art. 309 din Codul penal într-o redacție nouă. Dispoziția acestui articol va conține expresia, „dacă aceasta nu constituie tortură, tratament inuman sau degradant”. Însăși proiectul propune excluderea noțiunii de „tratament inuman sau degradant” din toate articolele Codului penal, cu excepția art. 166¹, propus pentru completarea Codului penal, unde sintagma „tratament inuman sau degradant” este prezentă în definiția noțiunii de „tortură”. Astfel, conform proiectului expresia „tratament inuman sau degradant” se va conține în definiția infracțiunii de tortură. Totodată, art. 137 Cod penal - tratamente inumane, conține expresiile de tortură și tratamente inumane. Astfel, din prevederile proiectului nu este clar dacă tortura și tratamentul inuman sau degradant sunt acțiuni diferite sau constituie aceeași faptă.

4. I. În contextul celor relevate supra, reiterăm despre caracterul diferit al faptelor de tortură, tratament inuman sau degradant, diferențele dintre acestea fiind menționate mai sus. Tocmai pentru a reuși diferențierea faptei incriminate în art. 309 și cele de la art. 166¹, dispoziția normei vizate conține expresia „dacă aceasta nu constituie tortură, tratament inuman sau degradant”.

Atenționăm că proiectul nu propune excluderea noțiunii „tratament inuman sau degradant”, dar a altor expresii care conțin, inclusiv, aceste cuvinte, dar care comportă un alt sens decât cel oferit prin prevederile art. 309¹ din Codul penal (în urma modificărilor propuse în proiect - 166¹) și, implicit, un alt sens decât cel folosit în Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Exemple în acest sens sunt: art. 151 alin. (2) lit. e) și art. 152 alin. (2) lit. f) în care se utilizează expresia „prin schingiuire sau tortură”, în art. 171 alin. (2) lit. f) și art. 172 alin. (2) lit. g) se operează cu expresia „însoțită de torturarea victimei”, iar în art. 188 alin. (2) lit. d) și art. 189 alin. (2) lit. d) – „prin schingiure, tortură, tratament inuman și degradant”.

Drept urmare a celor menționate mai sus, precum și în vederea asigurării folosirii unei terminologii constante în legea penală, fapt cerut de art. 19 lit. e) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, se propune înlocuirea cuprinsului expresiilor menționate supra cu cuvintele „cu deosebită cruzime, precum și din motive sadice”.

Articolul II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 104–110, art. 447), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

5. Articolul 58-Victima.

alineatul (1) se completează cu următoarea propoziție:

„Victima are un interes în cadrul procesului penal și în rezultatele acestuia.”;

la alineatul (3), punctul 2) va

avea următorul cuprins:

„2) să prezinte documente, obiecte și alte mijloace de probă pentru confirmarea cererii sale;”;

la alineatul (3), punctul 4) va avea următorul cuprins:

„4) să fie informată, la cerere, de către organul de urmărire penală, procuror sau, după caz, instanța de judecată, despre soluționarea plîngerii sale, despre toate hotărârile adoptate

II. Avizul Procuraturii Generale:

Se propune modificarea art. 309 prin substituirea cuvintelor „de către cel care efectuează urmărirea penală” cu cuvintele „de către colaboratori ai organelor de constatare, ai organelor care desfășoară activitate specială de investigații, ai organelor de urmărire penală, procurori sau judecători”.

5. I. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:

a) aceeași obiecție expusă la pct. 3 din tabel se referă și la art. II pct. 1.

b) la art. II al proiectului, pct. 1. nu este clar în ce mod se va efectua completarea alin. (1), art. 58 din Codul de procedură penală nr. 122-XV din 14.03.2003, la începutul sau sfârșitul propoziției.

II. Se acceptă conceptual, însă pentru a respecta normele tehnicii legislative, se consideră oportun de a utiliza următoarea expresie – „de către persoana care constată infracțiunea, ofițerul de urmărire penală, procuror sau judecător.”.

De asemenea, se consideră că, reieșind din esența componentei de infracțiune incriminată prin art. 309, colaboratorii organelor care desfășoară activitate specială de investigații nu pot fi subiecți activi ai acestei infracțiuni.

5. I. a) în contextul celor relevate supra (vizavi de obiecția expusă de către Direcția juridică la pct. 3 din prezentul tabel) și a diferențelor prezentate între aceste acțiuni – tortură, tratament inuman sau degradant – obiecția **nu se susține**.

b) nu se acceptă.

or de tehnică legislativă, atunci când norma se completează la început, în norma de modificare se indică „art.... sau alin...”, la început, se completează cu...”; când completarea se propune la mijlocul normei, se indică expres după care cuvinte se face completarea – spre exemplu: „după cuvintele „...” se completează cu...”; atunci când completarea se face la finalul unei norme, reieșind, inclusiv, din stilistica limbii române, se menționează „art. ... sau alin. (...) se completează cu...”. Dacă norma se completează cu o propoziție – așa și se

care se referă la drepturile și interesele sale, să primească gratuit, la solicitare, copii de pe acestea, precum și de pe hotărîrea de încetare sau clasare a procesului în cauza respectivă, de neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărîre judecătorească definitivă;” la alineatul (4), după cuvintele „excepțional de grave contra persoanei,” se completează prin cuvintele „ , victima torturii, tratamentelor inumane sau degradante,”.

c) proiectul propune de completat art. 58 alin. (4) din Codul de procedură penală după cuvintele: „Victima unei infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave contra persoanei,” cu cuvintele „victima torturii, tratamentelor inumane sau degradante”. Codul penal în art. 16 menționează că, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, infracțiunile prevăzute de prezentul cod sînt clasificate în următoarele categorii: ușoare, mai puțin grave, grave, deosebit de grave și excepțional de grave. Astfel, completarea propusă de proiect, nu este uniformă cu prevederile legislației penale, cu atît mai mult că, infracțiunea ce constă în tratamente inumane – art. 137 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave, în dependență de alineatul articolului.

II. Avizul Procuraturii Generale: Se propune excluderea normei propuse spre completare în alin. (1) a art. 58 – „Victima are un interes în cadrul procesului penal și în rezultatele acestuia.”

scrie, Art. sau alin. (...) completează cu propoziția următoarea „”.

c) **nu se acceptă.** Completarea propusă, reiese din aceleași raționamente care au dus la completarea de rigoare a normei de la art. 107 din Codul penal – adică raționamente de politică penală – reieșind din amploarea pe care o are fenomenul acțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, în pofida multiplelor condamnări de către CtEDO a Republicii Moldova, precum și din gravitatea acțiunilor respective, la această etapă de dezvoltare a societății, s-a considerat necesar de a sublinia aceste cazuri și de a concretiza drepturile și obligațiile subiecților activi și pasivi ale acestor infracțiuni prin reliefaarea lor în cadrul normelor juridice - atît materiale, cît și procesuale.

Completarea propusă presupune o normă specială, o completare cu caracter special, o excepție de la norma generală – ceea ce este permis, în cazul în care fenomenul acestor infracțiuni este unul mult prea grav și mult prea prezent în societate.

II. Nu se acceptă. Necesitatea completării de la alin. (1) este justificată în Nota informativă la proiect. Astfel, prevederea urmărește reliefaarea statutului victimei, ca fiind un subiect procesual care nu doar servește intereselor justiției, dar urmărește și un interes personal, reieșind din faptul că ea este cea care suportă consecințele faptei infracționale săvîrșite. Or, modificările ulterioare propuse pentru art. 58 se află în raport direct cu norma vizată, astfel, consolidînd situația victimei în proces.

6. Articolul 147- **Expertiza complexă**, se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazurile privind tortura, efectuarea expertizei complexe, cu implicarea examinării medico-legale, psihologice și, după caz, a altor forme de examinare, este obligatorie.”.

6. I. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului: Art. 143 din Codul de procedură penală stabilește cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie, iar art. 147 definește și explică modalitatea efectuării expertizei complexe, care este una din categoriile de expertiză. Prin urmare, aceasta trebuie de luat în considerație în cazul completării de la pct. 2, propuse de proiect.

Propunerea de suplinire a art. 58, chiar și cu norme la prima vedere declarative, este conformă și cu recomandările făcute în „Comentariile de conformitate pentru articolele 58 – 60. Evaluarea modificărilor la Codul de procedură penală al Republicii Moldova (în special cu privire la standardele stabilite de către Consiliul Europei și Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului)”, de Bostjan PENKO, în noiembrie, 2011, care printre altele a menționat: „...termenul mai larg utilizat pentru a descrie o victimă este, totuși, în spiritul principiilor de respectare a drepturilor omului, și, astfel, satisfăcătoare”.

6. I. Nu este clar care este obiecția. Or, art. 143 stabilește când urmează să se efectueze expertiza judiciară – indiferent de tipul expertizei – simplă sau complexă, iar art. 147, în special completarea propusă, menționează expres că în cazurile de tortură, expertiza complexă, în mod obligatoriu va include examinarea medico-legală și psihologică, precum și, după caz, alte forme de examinare.

II. Avizul Procuraturii Generale:

La norma alin. (1¹) al art. 147, se menționează că, reglementarea expresă prin care se prevede obligația procurorului de a dispune efectuarea unei expertize complexe ar inutilă, întrucât l-ar obliga nejustificat pe acesta să dispună o astfel de expertiză și în alte cazuri când circumstanțele nu o cer.

7. I. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:

a) pct. 4 propune de completat art. 167 alin. (1) din Codul de procedură penală, ultima propoziție cu sintagma „ , iar în termen de pînă la 12 ore, cu excepția cazului cînd persoana reținută este minoră, îi înmînează persoanei reținute copia procesului-verbal de reținere”. Această completare va fi în contradicție cu prevederile art. 64 alin. (2) pct. 3) din același Cod, care indică că, **imediat după**

Astfel, normele de la art. 143 cu cele propuse spre completarea art. 147 nu se află în colizie, ci doar se completează.

II. Este o obiecție generată, probabil de examinarea superficială a normei și **nu se susține**. Or, norma, în redacția oferită în proiect, indică expres și exhaustiv că „În cazurile privind tortura, efectuarea expertizei complexe, cu implicarea examinării medico-legale, psihologice și, după caz, a altor forme de examinare, este obligatorie.” – adică obligația se extinde asupra unui număr limitat de cazuri – atunci cînd există suspecție de tortură, nu și în alte cazuri.

De asemenea, norma de la alin. (1¹) al art. 147 va crea condițiile necesare pentru dispunerea unei expertize complexe în cazurile de presupusă tortură, or aceasta presupune atît consecințe de natură fizică, cît și consecințe de natură psihică. O recomandare expresă în acest sens a fost dată și de către Comitetul ONU Împotriva Torturii în anul 2009, care menționează că „trebuie modificat Codul de Procedură Penală pentru a clarifica că trebuie luat în calcul individual și cumulativ impactul fizic și psihic al pedepsei sau tratamentului”.

7. I. a) se acceptă. Astfel, în art. II pct. 4 din proiect, din modificarea propusă pentru alin. (1) al art. 167, cuvintele „iar ultima propoziție se completează cu cuvintele „iar în termen de pînă la 12 de ore, cu excepția cazului cînd persoana reținută este minor, îi înmînează persoanei reținute copia procesului-verbal de reținere”” se vor substitui prin cuvintele „propoziția a doua se completează cu cuvintele „ ,căreia i se

7.Articolul 167

(Procedura de reținere a persoanei)

la alineatul (1), în prima propoziție, după cuvîntul „ora reținerii,” se completează cu cuvintele „starea fizică în care se află persoana reținută, plîngerile referitoare la starea sănătății sale, în ce este îmbrăcată (descrierea ținutei vestimentare), explicații, obiecții, cereri ale persoanei reținute, cererea de a avea acces la o examinare

medicală, inclusiv din cont propriu”, iar ultima propoziție se completează cu cuvintele „iar în termen de pînă la 12 de ore, cu excepția cazului cînd persoana reținută este minor, îi înmînează persoanei reținute copia procesului-verbal de reținere”;

se completează cu alineatul (6), care va avea următorul conținut:

„(6) Dacă, la reținere, se stabilește prezența unor vătămări sau leziuni corporale ale persoanei reținute, persoana care efectuează urmărire penală neîntîrziat va informa procurorul care va ordona imediat efectuarea unei constatări medico-legale sau, după caz, a unei expertize medico-legale pentru a constata originea și caracterul vătămarilor sau leziunilor.”.

reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărîrea de aplicare a măsurii preventive ori de recunoaștere în calitate de bănuț, să **primească de la organul de urmărire penală copia de pe hotărîrea respectivă sau copia de pe procesul-verbal privitor la reținerea sa;**

b) tot aici, se propune de completat art. 167 cu alin. (6), care va impune procurorul să ordone imediat după reținere, efectuarea unei constatări medico-legale, sau expertize, pentru a constata originea și caracterul vătămarilor sau leziunilor, dacă asemenea se vor stabili. Se consideră că expresia „imediat” va crea dificultăți în practică, deoarece unele rețineri pot avea loc spre exemplu pe timp de noapte, sau va fi dificil de a informa procurorul despre aceasta, imediat la reținere. Astfel, sugerăm să fie revăzută expresia sus menționată.

în mînează imediat o copie a acestuia””;

b) nu se acceptă.

În fiecare subdiviziune teritorială, cît și în Centrul de Medicină Legală este cîte un medic de serviciu, care va putea constata și examina urmele respective. Așa cum se respectă termenul reținerii, chiar dacă reținerea se efectuează, spre exemplu, în afara orelor de program al procurorului, așa se va urmări și respectarea acestei norme.

Completarea articolului cu un alineatul (6), este determinată de constatările făcute în mai multe cauze contra Moldovei în care CtEDO a menționat despre faptul că după reținere nu s-a întreprins nimic pentru a se stabili dacă leziunile pe care le avea persoana au apărut ca urmare a luării persoanei în detenție sau pînă la acest moment. Respectiv, în baza prezumției vinovăției organelor statului, CtEDO constată încălcarea articolului 3 (a se vedea, de exemplu, cauzele *Bisir și Tulus c. Moldova*, *Breabin c. Moldova*, *Pruneanu c. Moldova*, *Lipencov c. Moldova*, *Valeriu și Nicolae Roșca c. Moldovei*). Aceste afirmații sunt reiterate și de recomandările instituțiilor internaționale pentru prevenirea și combaterea torturii.

II. Avizul Procuraturii Generale:

Se propune de a exclude din textul normei de la art. 167 alin. (6) a cuvintelor „constatări medico-legale sau, după caz, a unei”.

8. Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:

a) pct. 7 propune completarea art. 270 alin. (1) din Codul de procedură penală cu pct. 5) ce se referă la infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant. Reamintim că însăși proiectul a propus excluderea noțiunii de „tratament inuman sau degradant” din toate articolele din Codul penal, cu excepția art. 166¹, propus pentru completarea Codului penal. În art. 166¹ din Codul penal, sintagma „tratament inuman sau degradant” este prezentă în definirea noțiunii de „tortură”;

II. Nu se acceptă. Conceptual, se susține faptul că, în rezultatul ultimelor modificări efectuate în Codul de procedură penală, practic, dispare necesitatea conceptului de constatare – nu doar medico-legală, dar și a celei tehnico-științifice. Totuși, având în vedere că legiuitorul a păstrat în cod instituția constatării tehnico-științifice sau medico-legală, pentru a asigura deplinătatea cercului de mijloace probatorii puse la dispoziția organului de urmărire penală, inclusiv la investigarea actelor de tortură, tratament inuman sau degradant, se consideră necesar de a păstra norma alin. (6) în redacția propusă în proiectul legii vizate. Mai mult ca atât, posibilitatea utilizării unui mijloc probatoriu, nu are cum să ducă la excluderea posibilității utilizării altuia. Or, în cazul în care o constatare medico-legală este posibilă de a elucida circumstanțele, va dispărea necesitatea dispunerii unei expertize medico-legale, care are o altă procedură de dispunere și alți subiecți care o realizează.

8. a) nu se acceptă.

A se vedea explicațiile oferite la propunerile/obiecțiile Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului prezentate la pct. 3, 4, 5 din actualul tabel.

8. Articolul 270

(Competența procurorului la exercitarea urmăririi penale)

alineatul (1):

la litera g), după cuvintele „ofițeri de urmărire penală” se completează cu cuvintele „colaboratori de poliție și colaboratori ai organelor care desfășoară activitate specială de investigații”;

se completează cu punctul 5) cu următorul

<p>cuprins:</p> <p>„5) infracțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant.”.</p>	<p>b) în același timp art. 270 alin. (2) prevede că procurorul exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor contra păcii și securității omenirii, prevăzute la art.135-144 din Codul penal. În consecință, dacă autorii proiectului prin expresia „tratament inuman” s-au referit la infracțiunea prevăzută de art. 137 Cod penal – tratamente inumane, aceasta este deja prevăzută de lege ca fiind de competența procurorului.</p> <p>Avînd în vedere cele menționate și faptul că infracțiunea de tortură va fi prevăzută doar de art. 166¹ din Codul penal, sugerăm să fie indicat articolul concret din Codul penal, cu care se dorește de completat art. 270 din Codul de procedură penală.</p>	<p>b) se acceptă.</p> <p>Astfel, pct. 5), propus spre completarea alin. (1) art. 270, va avea următorul cuprins:</p> <p>„5) infracțiunile de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute la art. 166¹ din Codul penal.”.</p>
<p>9. Articolului 274 (Începerea urmăririi penale) se completează cu alineatul (3¹), care va avea următorul conținut:</p> <p>„(3¹) În cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau al actului de constatare rezultă săvîrșirea unui presupus act de tortură, tratament inuman sau degradant, procurorul urmează să decidă asupra acestora, în ordinea alin. (1) al prezentului articol, într-un termen ce nu va depăși 15 zile.”.</p>	<p>9. I. <u>Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului:</u></p> <p>Aceleași obiecții (prezentate la pct. 7 lit. b) din tabel) se referă și la pct. 8. Totodată, nu este argumentat de ce în cazul infracțiunii de tortură se propune de stabilit un termen de 15 zile, pentru deciderea începerii sau nu a cauzei penale, în timp ce pentru celelalte infracțiuni acest termen nu este fixat.</p>	<p>9. I. <u>Se acceptă.</u></p> <p>În textul alin. (3¹) propus spre completarea art. 274, cuvintele „de tortură, tratament inuman sau degradant,” se substituie prin cuvintele „prevăzut de art. 166¹ din Codul penal,”.</p> <p>Totodată, menționăm că, în conformitate cu noile modificări efectuate prin Legea nr. 66 din 5 aprilie 2012, în temeiul art. 274 alin. (1), organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art. 262 și 273, are termen de 30 de zile pentru a dispune, prin</p>

ordonanță, începerea urmăririi penale.

Norma propusă pentru completarea art. 274 este fundamentată pe imperativitatea desfășurării unei anchete eficiente în cazurile de tortură și alte rele tratamente. CtEDO a statuat că investigarea acuzațiilor grave de maltratare trebuie să fie deplină. Aceasta înseamnă că autoritățile trebuie să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili lor pentru a asigura probe cu privire la incident, inclusiv, inter alia, declarații ale martorilor oculari și probe medico-legale. Orice omisiune pe parcursul desfășurării investigației care ar putea submina capacitatea sa de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să nu corespundă acestui standard (a se vedea *Taraburca c. Moldova, Mikheyev c. Russia, Assenov and Others c. Bulgaria*).

O recomandare expresă în acest sens a fost dată și de către Comitetul ONU Împotriva Torturii în 2009, care menționează că trebuie stabilit un termen în care să se ia decizie/acțiune privind începutul urmăririi penale în caz de alegații credibile de tortură. Similar recomandă și ex-raportorul special contra torturii, Manfred Nowac în Raportul său din 2009.

Astfel, se consideră că, în termen de 30 de zile, ar putea să nu mai poată fi posibilă constatarea unor urme ale acțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, or, urmele pe corpul uman au specificul de a se trata, de a dispărea. Din aceste considerente este necesară acționarea promptă din partea organelor statului în aceste cazuri.

II. Avizul Procuraturii Generale:

Se consideră că stabilirea, la art. 274 alin. (3¹), unui termen mai restrâns pentru examinarea sesizărilor referitoare la anumite genuri de infracțiuni este una inoportună. Cu privire la obiecția referitoare la prevederea propusă spre completare a— conform căreia se susține că, relevăm următoarele.

II. Nu se acceptă.

Necesitatea indicării unui termen mai restrâns pentru examinarea sesizărilor referitoare la infracțiunea de tortură este dictată de esența acestei fapte.

Norma propusă pentru completarea articolului 274 este fundamentată pe imperativitatea desfășurării unei anchete eficiente în cazurile de tortură și alte rele tratamente. CtEDO a statuat că investigarea acuzațiilor grave de maltratare trebuie să fie deplină. Aceasta înseamnă că *autoritățile trebuie să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili lor pentru a asigura probe cu privire la incident, inclusiv, inter alia, declarații ale martorilor oculari și probe medico-legale*. Orice omisiune pe parcursul desfășurării investigației care ar putea submina capacitatea sa de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să nu corespundă acestui standard (a se vedea Taraburca c. Moldova , Mikheyev c. Russia , Assenov and Others c. Bulgaria).

O recomandare expresă în acest sens a fost dată și de către Comitetul ONU Împotriva Torturii în 2009, care menționează că trebuie stabilit un termen în care să se ia decizie/acțiune privind începutul urmăririi penale în caz de alegerii credibile de tortură . Similar recomandă și ex-raportorul special contra torturii, Manfred Nowak în Raportul său din 2009 .

Suplimentar la cele expuse supra, atenționăm că, în avizul la proiectul în cauză, prezentat în adresa Ministerului Justiției, Procuratura Generală a susținut conceptual necesitatea instituirii unui termen mai restrâns de examinare a sesizărilor referitoare la cazurile

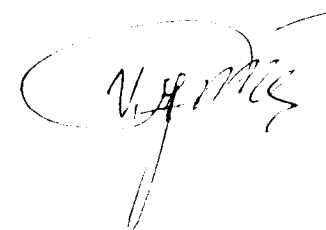
<p>III. Obiecții de ordin tehnico-legislativ la proiect</p>	<p>III. <u>Avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului</u></p> <p>a) la art. II pct. 10 cuvîntul „victima” nu este declinat ortografic conform textului existent al legii;</p> <p>b) în Parlament se examinează proiectele nr. 2650 din 02.12.2011, nr. 892 din 03.05.2012, nr. 1246 din 08.06.2012 care de asemenea se referă la modificarea și completarea Codului penal. Art. 56 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 prevede că, dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.</p> <p>Proiectul urmează să fie avizat și consultat public,</p>	<p>de tortură, obiectînd doar asupra termenului de 24 de ore, termen fixat inițial în proiect. Ca și alternativă procuratura Generală a propus termenul de 15 zile, care a și fost acceptat. Din avizul procuraturii Generale – „<i>Versiunea de completare a acestui articol, propusă de către Ministerul Justiției, nu a fost acceptată, deoarece rolul de a instrumenta cazurile ce conțin alegații de tortură sau alte rele tratamente îi revine în exclusivitate Procuraturii, iar termenul de 24 de ore nu este unul real, fiind excesiv de restrîns. Concomitent, în cadrul discuțiilor pe marginea unor alte proiecte de modificare a Codului de procedură s-a ajuns la concluzia că <u>termenul de 15 zile ar întruni caracteristicile unui termen rezonabil de investigație a unor asemenea fapte.</u>”.</i></p> <p>III. a) <u>nu se acceptă.</u></p> <p>Probabil, obiecția urma să fie efectuată la pct. 9 din Art. II din proiect, or, pct. 10 la acest articol nu există.</p> <p>De asemenea menționăm că, în rezultatul includerii cuvîntului propus spre completare norma va avea următorul cuprins: „Despre suspendarea urmăririi penale, organul de urmărire penală este obligat să anunțe în scris <u>victima</u>, partea vătămată,...” . Mai mult ca atît, cuvîntul păstrează corectitudinea gramaticală a propoziției, victima, alături de partea vătămată fiind complemente directe în acuzativ (ca părți de propoziție);</p> <p>b) avînd în vedere că fiecare dintre aceste 3 proiecte</p>
--	---	--

în special cu organele de drept, conform cerințelor art. 21 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

c) proiectul urmează a fi redactat din punct de vedere gramatical;

numite se află abia la etapa examinării în comisiile permanente ale Parlamentului, iar proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 1945 din 5 septembrie 2012 a fost deja adoptat în primă lectură de către Legislativ, precum și în contextul obligației pozitive de a încorpora în dreptul intern reglementări internaționale ratificate de RM (*Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse, ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, Protocolul Opțional la Convenția ONU împotriva torturii și altor tratamente crude, inumane sau degradante, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a Convenției europene pentru prevenirea torturii și a pedepselor, sau tratamentelor inumane sau degradante*), cât și obligația de a modifica legislația națională dacă aceasta este în dezacord cu normele dreptului internațional pozitiv, se consideră oportunitatea promovării proiectului vizat pentru a doua lectură în mod separat, tocmai pentru a nu tergiversa realizarea obligațiilor asumate de către Republica Moldova.

c) se acceptă.

Victor POPA
Președintele Comisiei